

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 22. aprila 2024. godine
Br. ref.: RK 2413/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI260/23

Podnosilac

E.H.

**Ocena ustavnosti presude Rev. br. 120/2022 Vrhovnog suda,
od 12. juna 2023. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo E.H., sa prebivalištem u Opštini Prizren (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [Rev.br. 120/2022] Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud), od 12. juna 2023. godine, u vezi sa presudom [Ac.br. 5187/18] Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 21. jula 2021. godine i presudom [C.br. 217/14] Osnovnog suda u Peći- Ogranak u Dečanu, (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 17. septembra 2018. godine.
3. Podnosilac zahteva je osporenu presudu primio 14. jula 2023. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Vrhovnog suda, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova osnovna prava i slobode zagarantovana članom 25. [Pravo na život], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita Prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje), članom 1 Protokola br. 1 (Zaštita imovine) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).
5. Podnosilac zahteva takođe traži od Suda da se njegov identitet ne otkrije, na osnovu sledećeg obrazloženja: „S obzirom na to da sam bivši [...], imam razloga da verujem da bi moj slučaj u sudu mogao dobiti pažnju javnosti i postati medijska tema. To može uticati na predrasudu odluke, kakva god ona bila, kao i na pominjanje mog imena“.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 30. novembra 2023. godine, podnosilac zahteva je predao zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 8. decembra 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI260/23] imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Remzije Istrefi-Peci (predsedavajuća), Nexhmi Rexhepi i Enver Peci (članovi).
9. Dana 11. januara 2024. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio Osnovni sud o registraciji zahteva i zatražio od istog da odgovori o datumu kada je podnosilac zahteva primio osporenu presudu Vrhovnog suda.
10. Dana 17. januara 2024. godine, Osnovni sud je dostavio Sudu odgovor i povratnicu koja dokazuje da je podnosilac zahteva osporeni akt primio 14. jula 2023. godine.

11. Dana 27. marta 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva. Istog dana, Sud je većinom, sa sedam (7) glasova za i dva (2) protiv, proglasio zahtev podnosioca neprihvatljivim.
12. Istog dana, Sud je, većinom, sa pet (5) glasova za i četiri (4) protiv, odlučio da usvoji zahtev podnosioca zahteva za neotkrivanje identiteta.

Pregled činjenica

13. Iz spisa predmeta proizilazi da je 13. oktobra 1986. godine kroz rešenje [br. 03/463-877] Direkcije za imovinsko-pravne poslove Skupštine opštine Prizren, podnosiocu zahteva je dato pravo korišćenja na katastarskoj parceli 651 u površini od 410 m², koja se nalazila u delovima katastarskih parcela 5638, 5641 i 5640/1.
14. Rešenjem [br. 04/4-353-1231] od 05. novembra 1986. godine, Sekretarijat za urbanizam, opštinske i stambene poslove opštine Skupštine opštine Prizren dozvolio je podnosiocu zahteva izgradnju porodične zgrade na katastarskoj parceli 651, dok je 12. novembra 1986. godine rešenjem [br. 04/4-351-1300] dozvoljena gradnja kuće. Zatim, prema zapisniku [br. 03/3-463-877] Direkcije za imovinsko-pravne poslove Skupštine opštine Prizren, od 8. juna 1987. godine, podnosilac zahteva je stupio u posed pomenute katastarske parcele.
15. Iz spisa predmeta proizilazi da je na osnovu Ugovora br. 1-14-160 od 28. juna 1986. godine između Društvenog preduzeća „ElektroKosova“ i „Energoinvesta“, docnji bio odgovoran za početak radova za postavljanje dalekovoda DV-35 KV TS-110/35 KV Prizren i TS-35/10KV Pirana.
16. Dana 1. marta 2006. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prizrenu protiv naslednika Elektro-Kosova, odnosno Energetske korporacije Kosova - Distribucija u Prizrenu (u daljem tekstu: KEK), koja je korporatizirana 2005. godine sa predlogom da se tuženi obaveže da u roku od 30. (trideset) dana od dana prihvatanja presude ukloni stub dalekovoda sa metalnom konstrukcijom, iz dvorišta njegove kuće, pod pretnjom prinudnog izvršenja, i da tuženi, u ime zakupnine za korišćenje dela njegovog dvorišta, plati podnosiocu zahteva 100 (stotinu) evra mesečno, za period od 01. januara 1987. godine do dana uklanjanja stuba dalekovoda.
17. Dana 1. jula 2008. godine, Opštinski sud u Prizrenu je presudom [CP. br. 617/06], delimično usvojio tužbu tužioca tako što je (i) prinudio tuženog da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema presude ukloni stub sa metalnom konstrukcijom dalekovoda iz dvorišta kuće podnosioca zahteva, pod pretnjom prinudnog izvršenja; (ii) prisilio tuženog, na ime neosnovanog bogaćenja, od 1. avgusta 1996. do 1. jula 2008. godine da isplati podnosiocu predstavke iznos od 14.159,23 evra; i (iii) odbio deo zahteva za naknadu štete u iznosu od 13.378,85 evra kao zastarelo potraživanje.
18. Navedenom presudom, Opštinski sud u Prizrenu je ocenio da je mišljenjem veštaka elektrotehnike M.G.J., od 16. februara 2007. godine, dokazano da je stub sa metalnom konstrukcijom postavljen na udaljenosti od 1,2 m od zida dnevne sobe, da isti ne poseduje relevantnu tehničku dokumentaciju i da postoji opasnost od napona dodirrom i koračanjem. Štaviše, u obrazloženju presude [CP. br. 617/06], Opštinski sud u Prizrenu je, pozivajući se na pismeni izveštaj veštaka građevinarstva L.M., naglasio da usled postavljanja metalnog stuba dalekovoda podnosilac zahteva nije mogao da koristi površinu od 35,57 m². Shodno tome, Opštinski sud u Prizrenu je ocenio da KEK na ime neosnovanog bogaćenja mora da

isplati podnosiocu zahteva iznos od 14.159,23, za period od 1. avgusta 1996. do 1. jula 2008. godine.

19. Neutvrđenog dana, KEK je podneo žalbu Okružnom sudu u Peći na presudu [CP. br. 617/06] Opštinskog suda u Prizrenu, navodeći nepotpuno i netačno utvrđivanje činjeničnog stanja kao i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se pobijana presuda u usvojenom delu poništi i stvar vrati prvostepenom sudu na ponovno razmatranje i odlučivanje.
20. Dana 18. marta 2009. godine, Okružni sud u Peći je rešenjem [Ac. br. 430/08] poništio presudu [CP. br. 617/06] Opštinskog suda u Prizrenu od 1. jula 2008. godine, u usvojenom delu, vrativši predmet na ponovno suđenje, dok nije razmatrao odbijeni deo istog. U obrazloženju svoje odluke, Okružni sud u Peći je ocenio da je pobijana presuda Opštinskog suda obuhvaćena povredama odredaba parničnog postupka, odnosno tačke 13. (14) stava 2 člana 354. Zakona br. 03/L-006 o parničnom postupku (SL, broj 38, 20. septembar 2008. godine) (u daljem tekstu: ZPP), jer nije sadržao ubedljive, činjenične i pravne razloge o odlučnim činjenicama i kao rezultat nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja je došlo do pogrešne primene materijalnog prava.
21. U obrazloženju navedenog rešenja, Okružni sud u Peći je naglasio da je za pravično i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja prvostepeni sud morao da utvrdi na kojim parcelama se nalazi objekat podnosioca zahteva i električni stub. Da li je izgrađen je objekat podnosioca zahteva u skladu sa dozvolom nadležnog organa. Da se izvrši potpuna identifikacija parcela od strane stručnjaka geodezije, koje su date podnosiocu zahteva na korišćenje i da se dokaže činjenica da li je podnosilac zahteva preduzeo bilo kakvu radnju, od 1986. godine pa nadalje, za uklanjanje električnog stuba.
22. Dana 19. juna 2009. godine, Opštinski sud u Prizrenu je predložio Vrhovnom sudu prenošenje predmeta u nadležnost drugog suda, pošto je podnosilac zahteva vršio dužnost sudije Okružnog suda u Prizrenu.
23. Dana 15. jula 2009. godine, Vrhovni sud je rešenjem [Cn. br. 7/2009] prihvatio kao osnovan predlog Opštinskog suda u Prizrenu za prenos mesne nadležnosti i imenovao Opštinski sud u Dečanima za mesnu nadležnost.
24. Dana 20. decembra 2010. godine, Opštinski sud u Dečanima je presudom [C. br. 371/09], odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan. U obrazloženju navedene presude utvrđeno je da je iz izveštaja veštaka geodezije opštine Prizren, 029 br. 956/Z od 21.04.2010. godine i njegove dopune utvrđeno da podnosilac zahteva nije upisan u evidenciju Direkcije za geodeziju i katastar i da se građevinska parcela br. 651 nalazi na katastarskim parcelama br. 5638, 5641 i 5640/1. Nadalje, Opštinski sud u Dečanima je ocenio da objekat podnosioca zahteva nije izgrađen po dozvoli nadležnog organa, da mu je imovina data na korišćenje 1986. godine i da do 2006. godine nije preduzeo nikakve radnje da ukloni metalni stub, te da, praktično, nije postojala mogućnost promene pravca električne mreže i uklanjanja stuba sa mesta.
25. Neutvrđenog dana, Podnosilac zahteva je podneo žalbu Okružnom sudu u Peći protiv presude Opštinskog suda u Dečanima, navodeći bitne povrede odredaba parničnog i izvršnog postupka, nepotpuno i netačno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.

26. Dana 21. oktobra 2011. godine, Okružni sud u Peći je presudom [Ac. br. 119/11] odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio presudu [C. br. 371/09] Opštinskog suda u Dečanima od 20. decembra 2010. godine. Okružni sud u Peći je ovom presudom ocenio da pobijanom presudom nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz stava 2 člana 182. ZPP-a te da je prvostepeni sud na uredan i potpun način utvrdio činjenično stanje i pravilno primenio materijalno pravo.
27. S tim u vezi, u obrazloženju presude Okružnog suda u Peći, ocenjeno je da je KEK započeo izgradnju dalekovoda visokog napona Prizren-Suva Reka 1960. godine, da je 1986. godine rekonstruisan i da je rekonstrukcija takođe urađena na metalnom stubu koji se nalazi na imanju podnosioca zahteva. S tim u vezi, Okružni sud u Peći je utvrdio da pošto je metalni stub postavljen pre početka izgradnje kuće podnosioca zahteva, tuženi je ima pravo na servitut, ne samo na njegovoj imovini već i na celoj trasi koja je izgrađena za distribuciju električne energije. Pored toga, Okružni sud u Peći je ocenio da je podnosilac zahteva proširio stambeni objekat bez dozvole Javnog preduzeća za elektroprivredu i bez građevinske dozvole Direkcije za urbanizam, propustivši da ispuni obavezu pribavljanja saglasnosti od javnog preduzeća za elektroprivredu pre preduzimanja poslova koji ometaju obavljanje delatnosti elektroprivrede ili ugrožavaju imovinu i život ljudi.
28. Neutvrđenog dana, Podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu protiv presude [Ac. br. 119/11] Okružnog suda u Peći od 21. oktobra 2011. godine, navodeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava.
29. Dana 14. oktobra 2014. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 100/2012] delimično odobrio reviziju podnosioca zahteva tako što je (i) poništio presudu [Ac. br. 119/11] Okružnog suda u Peći od 21. oktobra 2011. godine i presudu [C. br. 371/09] Opštinskog suda u Dečanima od 20. decembra 2010. godine, u delu izreke kojim je odbijen zahtev podnosioca zahteva za uklanjanje metalnog stuba dalekovoda iz njegovog dvorišta, vrativši predmet na ponovno suđenje prvostepenom sudu; i (ii) odbio kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva u delu koji se odnosi na naknadu štete na ime neosnovanog bogaćenja.
30. U obrazloženju navedene presude, Vrhovni sud je našao da se u presudama nižestepenih sudova radi o bitnim povredama odredaba parničnog postupka iz tačke n stava 2 člana 182. ZPP-a, jer između ostalog, nisu u potpunosti ocenili izjavu veštaka elektrotehnike o postojanju opasnosti od dalekovoda i nemogućnosti izvođenja zaštitnih krugova uzemljenja. Pored toga, Vrhovni sud je utvrdio da su nižestepeni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo kada su ocenili da je podnosilac zahteva zakasnio sa zahtevom za uklanjanje električnog stuba jer je prema članu 156. ZOO (SFRJ) zahtev za otklanjanje rizika od dalekovoda nije imao vezu sa zastarelošću.
31. Dana 17. septembra 2018. godine, u ponovnom odlučivanju, Osnovni sud je presudom [C. br. 217/14], usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva, tako što je (i) primorao KEK da ukloni stub sa metalnom konstrukcijom dalekovoda iz dvorišta kuće podnosioca zahteva, u roku od 30 dana od dana prihvatanja presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja; i (ii) primorao KEK da isplati podnosiocu zahteva iznos od 2.624,00 evra na ime troškova parničnog postupka.
32. U obrazloženju navedene presude, Osnovni sud je našao da je tužbeni zahtev podnosioca zahteva zasnovan u smislu stava 1 člana 156. ZPP-a, u pogledu uklanjanja izvora opasnosti sa metalnog stuba dalekovoda, pošto je postojala opasnost u slučaju atmosferskih pražnjenja, kvarova ili pojave napona koraka ili dodira.

33. Neutvrđenog datuma, KEK je uložio žalbu Apelacionom sudu na presudu [C. br. 217/2014] Osnovnog suda, navodeći bitne povrede odredaba parničnog postupka, nepotpuno i pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja kao i pogrešnu primenu materijalnog prava.
34. Dana 21. jula 2021. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 5187/18] odbio žalbu KEK-a kao neosnovanu i potvrdio presudu [C. br. 217/2014] Osnovnog suda od 17. septembra 2018. godine. Ovom presudom Apelacioni sud je utvrdio da pobijanom presudom nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz stava 2 člana 182. ZPP-a i da je prvostepeni sud na uredan i potpun način utvrdio činjenično stanje i da je ispravno primenio materijalno pravo.
35. Neutvrđenog dana, KEK je podneo reviziju Vrhovnom sudu protiv gore pomenute presude Apelacionog suda, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava.
36. Dana 12. juna 2023. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 120/2022] odobrio reviziju KEK-a i preinačio presudu Apelacionog suda tako što je (i) odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva za uklanjanje stuba sa metalnom konstrukcijom dalekovoda iz dvorišta njegove kuće, pod pretnjom izvršenja, i troškove postupka u iznosu od 2.624,00 evra; i (ii) odlučio da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.
37. Navedenom presudom, Vrhovni sud je, pozivajući se na članove 24. i 30. Zakona br. 03/L-184 o energetici (SL, broj 86, 15. novembar 2010. godine) (u daljem tekstu: Zakon o energetici), istakao je da su nižestepeni sudovi pogrešno primenili član 156. ZOO-a kada su naložili uklanjanje dalekovoda jer je isti bio postavljen na zakonit način, postojao je servitut na nepokretnost na kojoj se nalazio i veštačenje elektrotehničkog veštaka je služilo za preduzimanje mera od KEK-a radi izbegavanja izvora opasnosti ako je postojao, ali ne i za njegovo uklanjanje.

Navodi podnosioca zahteva

38. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da je osporena odluka doneta uz povredu osnovnih prava i sloboda utvrđenih članom 25. [Pravo na život], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] Ustava, u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje), članom 1. Protokola br. 1 (Zaštita imovine) i članom 2. (Pravo na život) EKLJP-a.

I. Što se tiče navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

39. Podnosilac zahteva pred Sudom navodi da je osporenom presudom Vrhovnog suda povređeno njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagantovano članom 31. Ustava u odnosu na član 6. EKLJP-a, odnosno (i) pravo na obrazloženu sudsku odluku (ii) zaštitu od jasno proizvoljnog tumačenja zakona i (iii) načelo pravne sigurnosti, kao rezultat divergencije sudskih odluka.

(i) Povodom navoda o nedostatku obrazložene sudske odluke

40. Podnosilac zahteva pred Sudom naglašava da je, prema sudskoj praksi ESLJP-a i Suda, pravo na obrazloženu sudsku odluku usko povezano sa pravilnim izvođenjem pravde i da samo donošenjem obrazložene odluke može postojati javno razmatranje izvođenja pravde.

S tim u vezi, podnosilac zahteva dodaje da je glavna funkcija obrazložene odluke da pokaže strankama da su saslušane i da su njihovi argumenti pravilno razmotreni.

41. U prilog ovog navoda, podnosilac zahteva se poziva na slučaj Suda br. KI138/15, gde je potonji ocenio da nedostatak potpunog adresiranja navoda podnosioca zahteva od strane Vrhovnog suda i sudova niže instance predstavlja nepremostivu grešku (vidi slučaj Suda [KI138/15](#), podnosilac zahteva „*Sharr Beteiligungs GmbH*“ DOO, presuda od 4. septembra 2017. godine). Podnosilac zahteva dodaje da je do ovakve povrede prava na obrazloženu sudsku odluku u njegovom slučaju došlo zbog činjenice da Vrhovni sud nije adresirao njegov glavni navod da električni dalekovod predstavlja rizik za njega i njegovu porodicu, kao i zbog činjenice da obrazloženje presude ne pravi vezu između utvrđenih činjenica i primenjenog prava.
- (ii) *Što se tiče navoda o očigledno proizvoljnom tumačenju zakona*
42. Podnosilac zahteva prvo naglašava da iako navodi o pogrešnoj primeni zakona od strane redovnih sudova spadaju u okviru zakonitosti, prema praksi ESLJP-a, a takođe i Suda, on mora intervenisati kada utvrdi da je sud primenio zakon na očigledno pogrešan način, što je moglo rezultirati proizvoljnim zaključcima. S tim u vezi, podnosilac zahteva se poziva na slučajeve ESLJP-a, [Anheuser-Busch Inc. Protiv Portugala](#), br. 73049/01, presuda od 11. januara 2007. godine, [Kuznetsov i drugi protiv Rusije](#), br. 184/02, presuda od 11. januara 2007. godine, [Paduraru protiv Rumunije](#), br. 63252/00, presuda od decembra 2005. godine, [Sovtransavto Holding protiv Ukrajine](#), br. 48553/99, presuda od 25. jula 2002. godine, kao i na slučajeve Suda, [KI06/17](#), podnosilac zahteva *L.G i pet drugih*, rešenje od 23. oktobra 2017. godine i [KI122/16](#), podnosilac zahteva *Riza Dembogaj*, presuda od 30. maja 2018. godine.
43. Podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud postupio suprotno članu 214. ZPP-a, jer se upustio u tumačenje činjeničnog stanja, što nije dozvoljeno revizijom. Povodom ovog navoda, podnosilac zahteva dodaje da je Vrhovni sud pružio nalaz i tumačenje činjeničnog stanja kada je utvrdio da veštačenjem veštaka elektrotehnike nije pokazano da li se može izvesti razmeštanje dalekovoda i kada je ocenio da nalazi veštaka mogu poslužiti KEK-u da izbegne moguće nedostatke koji bi mogli predstavljati rizik.
44. Štaviše, podnosilac zahteva pred Sudom navodi da je presudom [Rev. br. 120/2022], Vrhovni sud na proizvoljan način propustio da primeni relevantne članove ZOO-a, koji daju pravo bilo kome da zahteva uklanjanje rizika sa stvari. S tim u vezi, podnosilac zahteva ističe da je umesto toga, Vrhovni sud proizvoljno primenio Zakon o energetici, ne obrazlažući jasno zašto se primenjuje samo ovo, a ne i relevantne odredbe ZOO-a.
- (iii) *Što se tiče navoda o povredi načela pravne sigurnosti zbog divergencije sudskog odlučivanja*
45. Podnosilac zahteva ističe da je načelo pravne sigurnosti jedno od osnovnih ustavnih načela koje, između ostalog, zahteva da donošenje odluka sudova bude dosledno. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda Vrhovnog suda u suprotnosti sa odlukama koje su doneli ne samo drugi sudovi, za slične predmete, već i sa odlukama potonjeg u njegovom slučaju.
46. U prilog svog navoda, podnosilac zahteva se poziva na dve odluke redovnih sudova, čije je kopije priložio zahtevu. Podnosilac zahteva se prvobitno poziva na presudu Vrhovnog suda

Rev. br. 91/19, ističući da je za razliku od njegovog slučaja, Vrhovni sud naložio razmeštanje trafo stanice koja se nalazi na imanju tužioca na osnovu toga što predstavlja opasnost po život ljudi, na osnovu člana 156. ZOO. Dalje, podnosilac zahteva se poziva na rešenje CN.br. 50/14 Osnovnog suda u Prištini - Ogranak u Glogovcu, dodajući da je tužiocu, u ovom slučaju, odobren zahtev za naknadu štete zbog postavljanja dalekovoda na njegovu imovinu.

47. Nadalje, podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud bio u suprotnosti sa samim sobom jer je obrazloženje osporene presude Vrhovnog suda u suprotnosti sa obrazloženjem presude [Rev. br. 100/2012] od 14. oktobra 2014. godine.

II. *Što se tiče navoda o povredi člana 46. Ustava, vezi sa članom 1. Protokola br. 1. EKLJP-a*

48. Podnosilac zahteva najpre ističe da nesmetano korišćenje imovine, kao i finansijski interes, uključujući i zakupninu od nepokretnosti, spadaju u širok pojam imovine, čija je pravno-sudska zaštita zagarantovana članom 46. Ustava i članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a.
49. Dalje, podnosilac zahteva dodaje da, prema praksi ESLJP-a i Suda, unutar značenja imovinskih prava spadaju ne samo postojeći imovinski posedi već i legitimna očekivanja za sticanje ili uživanje imovinskog prava. U ovom aspektu, podnosilac zahteva se poziva na slučajeve ESLJP-a i Suda kao u nastavku: [Pressos Compania Naviera S.A. i drugi protiv Belgije](#), br. 17849/91, presuda od 20. novembra 1995. godine, [J.A. Pye \(Oxford\) Ltd i J.A. Pye \(Oxford\) Land Ltd protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), br. 44302/02, presuda od 15. novembra 2005. godine, [KI44/18](#), podnosilac zahteva „Mega Shop“, rešenje o neprihvatljivosti od 8. maja 2019. godine, [KI194/18](#), podnosioci zahteva *Kadri Muriqi i Zenun Muriqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. februara 2019. godine i [KI86/18](#), podnosilac zahteva Slavica Đorđević, presuda od 03. februara 2021. godine.
50. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da mu je uskraćeno nesmetano uživanje svojih imovinskih prava jer, usled postavljanja dalekovoda, on i njegova porodica ne mogu efikasno da koriste celo dvorište, kao i zbog činjenice da je Sud odbio njegov zahtev za isplatu zakupnine.

III. *Što se tiče navoda o povredi člana 25. Ustava vezi sa članom 2. EKLJP-a*

51. Podnosilac zahteva ističe da u pogledu prava na život, zagarantovanog članom 25. Ustava i članom 2 EKLJP-a, država ima negativnu obavezu, odnosno da ne postane prekršilac, i pozitivnu obavezu da preduzima radnje koje garantuju zaštitu ovog prava.
52. S tim u vezi, podnosilac zahteva se poziva na slučaj ESLJP-a, *Mučibabić protiv Srbije*, ističući da „... kada država preduzima ili ovlašćuje obavljanje opasnih radnji, mora da garantuje kroz definisanje pravila i sistema kontrole da je mogući rizik sveden na minimum“ (vidi, slučaj ESLJP-a [Mučibabić protiv Srbije](#), br. 34661/07, presuda od 12. jula 2016. godine, str. 126). Dalje, podnosilac zahteva se takođe poziva na slučaj ESLJP-a, *LCB protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, dodajući da „...pozitivna obaveza“ države u odnosu na zaštitu prava na život zahteva preduzimanje preventivnih radnji u odnosu na rizik po život“ (vidi slučaj ESLJP-a, [L.C.B. Protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), br. 23413/94, presuda od 9. juna 1998. godine).

53. Podnosilac zahteva ističe da je pobijanom presudom Vrhovnog suda, u nekom obliku, utvrđena je trajna opasnost koja njemu i njegovoj porodici pretila od metalnog dalekovoda električne struje, postavljen u dvorištu njegove kuće uz dozvolu države. Kako bi podržao svoj navod, podnosilac zahteva dodaje da je nesporno da je veštak elektrotehnike, tokom ročišta u prvostepenom sudu, utvrdio postojanje opasnosti za njega i njegovu porodicu zbog udaljenosti od blizu 1 metra dalekovoda sa svojom kućom, i nemogućnosti izvođenja zaštitnih krugova uzemljenja.
54. Podnosilac zahteva dalje navodi da je obrazloženje Vrhovnog suda za odbijanje razmeštanja dalekovoda, pozivajući se na činjenicu da je postojala dozvola nadležnih organa za njegovo postavljanje, i da je ta dozvola data pre izgradnje kuće, te da se njegovo premeštanje ne može učiniti zbog nemogućnosti da se nađe drugo mesto, proizvoljno i nelogično obrazloženje.
55. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da je stručnim veštačenjem ocenjeno da postoji rizik za njega i njegovu porodicu i pošto je razmeštanje kuće nemoguće izvršiti objektivno, onda ne može biti opravdanja za nepomeranje metalnog stuba dalekovoda. Prema njegovim rečima, on i njegova porodica ne mogu da snose posledice nemogućnosti ili objektivnih teškoća preduzeća koje upravlja električnom mrežom da pomeri metalni stub dalekovoda, niti da nastavi da bude izložen trajnom riziku, ako je učinjena greška kada su 1986. godine dobili dozvole od nadležnih organa.
56. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da: (i) utvrdi da presuda [Rev. br. 120/2022] Vrhovnog suda od 12. juna 2023. godine krši članove 31. i 46. Ustava; (ii) da utvrdi da je osporena presuda Vrhovnog suda u suprotnosti sa obavezama države iz člana 25. Ustava; (iii) proglasi nevažećim osporenu presudu Vrhovnog suda; i (iv) da ostavi na snazi presudu [Ac. br. 5187/18] Apelacionog suda od 21. jula 2021. godine i presudu [C. br. 217/14] Osnovnog suda od 17. septembra 2018. godine.

Ocena prihvatljivosti zahteva

57. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje specifikovani Zakonom i predviđeni Poslovníkom.
58. S tim u vezi, Sud se prvobitno poziva na članove 1. i 7. člana 113. [Nadležnost i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

59. U nastavku, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kako je utvrđeno Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na član 47. (Individualni zahtevi), član 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji utvrđuju sledeće:

Član 47.

(Individualni zahtevi)

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pokrenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

Član 48.
(Tačnost podneska)

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

Član 49.
(Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od četiri (4.) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...“.

60. Sud se dalje poziva na pravilo 29. (Računanje vremenskih rokova) i pravilo 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika:

Pravilo 29.
(Računanje vremenskih rokova)

Vremenski rok koji je određen u Ustavu, Zakonu i Poslovniku, računa se na sledeći način:

[...]

(d) Kada je rok izražen u mesecima, isti se završava istekom istog kalendarskog dana u mesecu kao i dan kada se desio događaj ili radnja za koju treba izračunati rok.

[...]

(g) izuzetno, ako rok ističe u subotu, nedelju ili na službeni praznik, on se produžava do kraja prvog radnog dana koji sledi.

Pravilo 34.
(Kriterijum o prihvatljivosti)

„(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(c) ako je zahtev podnet u roku od četiri (4.) meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva; i

61. Što se tiče ispunjenosti ovih kriterijuma, Sud prvobitno ističe da je podnosilac zahteva ovlašćeno lice, koji osporava akt organa javne vlasti, odnosno presudu [REV.br. 120/2022]

Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 12 juna 2023. godine, nakon iscrpljivanja svih pravnih sredstava utvrđenih zakonom.

62. Međutim, na osnovu člana 49. (Rokovi) Zakona, Sud sada mora da proceni da li je aktuelni zahtev podnet u zakonskom roku od 4. (četiri) meseca utvrđenom članom 49. Zakona i tačkom (c) stava 1 pravila 34. Poslovnika o radu.
63. S tim u vezi, Sud podseća da je pravilo o roku od četiri meseca autonomno i da se mora razumeti i primeniti na osnovu činjenica svakog slučaja posebno kako bi se obezbedilo delotvorno korišćenje prava na iznošenje zahteva pred Sudom. Sud ističe da svrha zakonskog roka od 4. (četiri) meseca, utvrđena članom 49. Zakona i tačkom (c) stava 1. pravila 34. Poslovnika o radu, služi pravnoj sigurnosti i obezbeđuje da slučajevi koji pokreću ustavna pitanja se tretiraju u razumnom roku, kao i sprečava da se vlasti i druga pogođena lica drže u stanju neizvesnosti tokom dužeg perioda (vidi slučaj ESLJP-a [Lekic protiv Slovenije](#), br. 36480/07, presuda od 11. decembra 2018. godine, stav 65). Ovo pravilo takođe daje vremena potencijalnom podnosiocu zahteva da li će podneti zahtev Sudu, i, ako jeste, da odluči o konkretnim argumentima koje će izneti i tok činjenica, pošto istekom vremena postaje teško da se razmotre pitanja koja je pokrenuo podnosilac zahteva (vidi, slučaj ESLJP-a, [Sabri Güneş protiv Turske](#), br. 27396/06, presuda od 29. juna 2012, stavovi 52 i 55).
64. Rok od 4. (četiri) meseca počinje da teče od dana donošenja poslednje odluke u okviru procesa iscrpljivanja pravnih sredstva (vidi slučaj ESLJP-a [Chapman protiv Belgije](#), br. 39619/06, odluka od 5. marta, 2013. godine, stav 34).
65. S tim u vezi, Sud naglašava da kada se podnosiocu zahteva prizna pravo da dobije kopiju pravosnažne odluke redovnih sudova, na osnovu predmeta i svrhe člana 49. (Rok) Zakona, rok od 4. (četiri) mesečni počinje da teče od dana prijema kopije odluke (vidi slučaj ESLJP-a, [Worm protiv Austrije](#), br. 83/1996/702/894, presuda od 29. avgusta 1997. godine, stav 33).
66. Ovaj kriterijum je utvrđen i kroz tačku (c) stava 1 pravila 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika o radu, kojim je propisano da se zahtev podnosi u roku od 4. (četiri) meseca od dana kada je doneta odluka o poslednjem efektivnom pravnom sredstvu dostavljen podnosiocima zahteva.
67. U ovom kontekstu, u okolnostima konkretnog slučaja, Sud podseća da podnosilac zahteva osporava presudu [Rev. br. 120/2022] Vrhovnog suda od 12. juna 2023. godine. Prilikom razmatranja spisa predmeta, Sud je uočio da je u pogledu datuma prihvatanja osporene presude Vrhovnog suda u povratnici postojalo neslaganje između datuma prikazanog u brojevima (14.08.2023. god.) i datuma u slovima (četnaesti jul). S tim u vezi, Sud je dopisom od 11. januara 2024. godine, upućenom Osnovnom sudu, zatražio odgovor u vezi sa datumom kada je podnosilac zahteva prihvatio osporenu presudu Vrhovnog suda.
68. Dana 17. januara 2024. godine, Osnovni sud je svojim odgovorom dostavio Sudu povratnicu kojom se dokazuje da je podnosilac zahteva presudu [Rev. br. 120/2022] Vrhovnog suda primio 14. jula 2023. godine. Naime, pored činjenice da je ovaj datum prikazan slovima u povratnici, iz potonjeg se vidi da na distributivnom žigu stoji i oznaka datum 14. jula 2023. godine. Štaviše, iz povratnice dostavljene Sudu, potvrđuje se da je pobijana presuda Vrhovnog suda dostavljena pošti 11. jula 2023. godine i za podnosioca zahteva i za tuženu, te da su obe stranke iste prihvatile 14. jula 2023. godine. Stoga, Sud

ocjenjuje da je podnositelj zahteva podneo svoj zahtev Sudu 30. novembra 2023. godine, više od 4. (četiri) meseca nakon prihvatanja pobijane odluke.

69. Shodno tome, Sud nalazi da je zahtev podnosioca zahteva podnet nakon zakonskog roka od 4. (četiri) meseca utvrđenog Zakonom i Poslovnikom o radu, te je stoga neprihvatljiv za razmatranje.
70. U zaključku, iz prethodno obrazloženih razloga, Sud nalazi da zahtev nije podnet u zakonskom roku utvrđenom članom 49. Zakona i tačkom (c) stavom 1, pravila 34. Poslovnika o radu i shodno tome, Sud ne može da razmatra meritum slučaja, odnosno da li su osporenim presudom povređena ustavna prava podnosioca zahteva.

Zahtev za neobjavljivanje identiteta

71. Sud podseća da podnositelj zahteva traži neobjavljivanje njegovog identiteta sa obrazloženjem da je bio [...] i da bi slučaj mogao postati medijski.

72. S tim u vezi, Sud se poziva na stav 1 pravila 24. Poslovnika o radu, koji utvrđuje:

„(1) U bilo koje vreme u toku postupka razmatranja individualnog zahteva iz stava 7. člana 113. Ustava pa do objavljivanja konačne odluke, stranke mogu tražiti da se njihov identitet ne objavljuje javno. Zahtev mora biti obrazložen.

(2) Sud o zahtevu stranke za neobjavljivanje identiteta odlučuje usvajanjem od strane većine sudija“

73. Uzimajući u obzir navode podnosioca zahteva da publicitet slučaja može dovesti do prejudiciranja odluke, kakva god ona bila, i bez obzira na njegovo ime, na osnovu stava 1 i 2 pravila 24. Poslovnika, Sud usvaja kao osnovan, zahtev podnosioca zahteva za neotkrivanje njegovog identiteta javno (vidi slučaj Suda [KI126/17](#), podnositelj zahteva A.K, rešenje o neprihvatljivosti od 28. februara 2018. godine, stav 56).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilima 34. (1) (c) i 24. (1) i (2) Poslovnika o radu, dana 27. marta 2024. godine, većinom

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI, sa sedam (7) glasova za i dva (2) protiv, zahtev neprihvatljivim;
- II. DA USVOJI, sa pet (5) glasova za i četiri (4) protiv, zahtev za neobjavlivanje identiteta;
- III. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- IV. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani